

Saksprotokoll

Utvalg: Formannskapet
Møtedato: 09.02.2016
Sak: 27/16

Tittel: **Saksprotokoll: Høring - forslag til nytt inntektssystem for kommunene**

Resultat: Behandlet
Arkivsak: 15/62533

Vedtak

Formannskapet avgir på vegne av Trondheim kommune følgende høringssvar til Kommunal- og moderniseringsdepartementets forslag til nytt inntektssystem for kommunene:

- 1) Trondheim kommune vil gi følgende innspill til departementets forslag til nye kostnadsnøkler:
 - a) *Delkostnadsnøkkel for barnehager:* Trondheim kommune mener at antall barn i barnehage med rett på plass bør innføres som kriterium. Et slikt kriterium vil fange opp etterspørselen etter barnehageplasser på en mer direkte måte. Et slikt kriterium vil premiere kommuner som jobber aktivt med å etablere et godt barnehagetilbud i kommunen.

Som alternativ støtter Trondheim kommune departementets primære forslag om at ny delkostnadsnøkkel for barnehage bør baseres på modellen som har høyest forklaringskraft, det vil si kostnadsnøkkel bestående av kriteriene barn 2-5 år, barn 1 år uten kontantstøtte og innbyggere med høyere utdanning.

Etterspørselen etter barnehageplasser varierer mellom kommunene. I departementets primære forslag til barnehagenøkkel fanges det opp gjennom kriteriene barn 1 år uten kontantstøtte (direkte mål), barn 2-5 år (indirekte mål) og innbyggere med høyere utdanning (indirekte mål). I departementets sekundære forslag er disse kriteriene foreslått erstattet av barn 1-5 år og antall heltidsansatte (indirekte mål). Trondheim kommune vil fraråde at man går fra en kostnadsnøkkel som både har et direkte og to indirekte mål på etterspørselen etter barnehageplass, til en kostnadsnøkkel som kun har to indirekte mål på etterspørselen.

- b) *Delkostnadsnøkkel for sosialhjelp:* Trondheim kommune mener at ny delkostnadsnøkkel for sosialhjelp bør baseres på modellen som har høyest forklaringskraft. Trondheim kommune støtter derfor ikke departementets forslag om å erstatte urbanitetskriteriet med kriteriet *aleneboende* 30-66 år.

Departementets forslag til ny sosialhjelpsnøkkel er basert på en analyse av kommunenes utgifter til råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid, tilbud til personer med rusproblemer, kvalifiseringsordningen og økonomisk sosialhjelp. Trondheim kommune mener at analysene bør utvides til også å omfatte kommunalt disponerte boliger, bidrag til etablering i egen bolig og arbeidsrettet tiltak i kommunal regi.

- c) *Delkostnadsnøkkel for barnevern:* Det er problematisk at delkostnadsnøkkel for barnevern kun forklarer en liten andel av forskjellene i kommunenes barnevernsutgifter. Det må derfor arbeides videre med å utvikle kriterier som forklarer variasjoner i kommunenes utgiftsbehov til barnevern.
 - d) Trondheim kommune slutter seg til departementets forslag til delkostnadsnøkler for skole, kommunehelsetjenesten, pleie- og omsorg, administrasjon, landbruk og miljø. Formannskapet vil påpeke at når kriteriet psykisk utviklingshemmede over 16 år får lavere vekt, forventes det at innslagspunktet for toppfinansiering av ressurskrevende brukere senkes. Det forsettes videre at dette ikke går på bekostning av veksten i kommunenes frie inntekter.
 - e) *Oppdatering av kostnadsnøkkel:* Trondheim kommune mener at delkostnadsnøkkelens vekt i den samlede kostnadsnøkkel bør oppdateres årlig, slik at man får tatt hensyn til at utgiftsveksten i de ulike sektorene utvikler seg forskjellig over tid.
- 2) Trondheim kommune mener at kommunene fortsatt bør få kompensasjon for kostnadsulempen i tjenesteproduksjon som følger av spredt bosettingsmønster.
 - 3) Trondheim kommune mener at kommunene gjennom utgiftsutjevningen i inntektssystemet kun bør få kompensasjon for *ufrivillige* kostnadsulempen. Trondheim kommune støtter derfor departementets forslag om å innføre en modell der kun kommuner som er ufrivillig små får full kompensasjon for smådriftsulempen. Trondheim kommune mener at prinsippet om å knytte graden av frivillighet opp mot reiseavstander mellom kommunene er god. Det virker riktig å si at korte reiseavstander innebærer høy grad av frivillighet, mens lange reiseavstander innebærer høy grad av ufrivillighet.
 - 4) Trondheim kommune mener at det er behov for å arbeide mer med operasjonaliseringen av strukturkriteriet før det brukes for å gradere basistilskudd mellom kommunene. Departementet bør vurdere operasjonaliseringer som ikke rammer kommuner med mellom 10 000 og 20 000 innbyggere så sterkt som i departementets forslag. Trondheim kommune mener at det bør innføres særskilte ordninger for kommuner som fatter vedtak om sammenslutning i løpet av 2016, slik at disse ikke får inntekstbortfall som "frivillige små" når de faktisk har fattet vedtak om sammenslutning.
 - 5) Trondheim kommune støtter regjeringens forslag til endring i utforming av de regionalpolitiske tilskuddene (Nord-Norge og Namdalstilskuddet, distriktstilskudd Sør-Norge og småkommunetilskuddet). Trondheim kommuner mener prinsipielt at også den

delen av skjønnsrammen som er distriktspolitisk begrunnet burde bli innlemmet i et nytt regionalpolitisk tilskudd.

- 6) Trondheim kommune mener at storbytilskuddet må videreføres. Størrelse og utforming av tilskuddet må vurderes i forhold til i hvor stor grad storbyenes særskilte utfordringer fanges opp gjennom ny kostnadsnøkkel.
- 7) Trondheim kommune mener at selskapsskatten ikke bør gjeninnføres som kommunal skatt.

Det er over 12 år siden det ble nedsatt et offentlig utvalg for å gjennomgå og evaluere inntektssystemet for kommunal sektor (NOU 2005:18). Fra tidligere regjering og storting er det gitt uttrykk for at det er ønskelig med en bred gjennomgang om lag hvert tiende år. Inntektssystemet er svært viktig for kommunene, og det er viktig at det utformes slik at det gir høy legitimitet. Trondheim kommune mener at det bør settes ned et offentlig utvalg ved neste gjennomgang av inntektssystemet.

Behandling:

Yngve Brox (H), forslag

Nytt avsnitt før punkt 1 i rådmannens innstilling:

Trondheim kommune støtter intensjonene i departementets forslag til endringer i inntektssystemet for kommunene. Endringene retter opp skjevheter og utfordringer som har betydelige konsekvenser for Trondheim kommune. For øvrig har Trondheim kommune følgende innspill:

Høyre støtter punkt 4 a i rådmannens innstilling.

Punkt 7 endres slik:

Trondheim kommune mener at selskapsskatten bør gjeninnføres som kommunal skatt, og støtter regjeringens forslag om dette.

Sissel Trønsdal (Ap), forslag pva Ap, MDG, SV, KrF, SP, V

Tillegg til 1D:

Formannskapet vil påpeke at når kriteriet psykisk utviklingshemmede over 16 år får lavere vekt, forventes det at innslagspunktet for toppfinansiering av ressurskrevende brukere senkes.

Det forsettes videre at dette ikke går på bekostning av veksten i kommunenes frie inntekter.

Ottar Michelsen (SV), forslag pva SV, Ap, MDG, V, KrF, SP

Alternativ til 1a

Delkostnadsnøkkel for barnehager:

Trondheim kommune mener at antall barn i barnehage med rett på plass bør innføres som kriterium. Et slikt kriterium vil fange opp etterspørselen etter barnehageplasser på en mer

direkte måte. Et slikt kriterium vil premiere kommuner som jobber aktivt med å etablere et godt barnehagetilbud i kommunen.

Som alternativ støtter Trondheim kommune departementets primære forslag om at ny delkostnadsnøkkel for barnehage bør baseres på modellen som har høyest forklaringskraft, det vil si kostnadsnøkkel bestående av kriteriene barn 2-5 år, barn 1 år uten kontantstøtte og innbyggere med høyere utdanning.

Etterspørselen etter barnehageplasser varierer mellom kommunene. I departements primære forslag til barnehagenøkkel fanges det opp gjennom kriteriene barn 1 år uten kontantstøtte (direkte mål), barn 2-5 år (indirekte mål) og innbyggere med høyere utdanning (indirekte mål). I departementets sekundære forslag er disse kriteriene foreslått erstattet av barn 1-5 år og antall heltidsansatte (indirekte mål). Trondheim kommune vil fraråde at man går fra en kostnadsnøkkel som både har et direkte og to indirekte mål på etterspørselen etter barnehageplass, til en kostnadsnøkkel som kun har to indirekte mål på etterspørselen.

Votering

1. Brox tilleggsforslag falt mot 3 stemmer (2H, FrP)
2. Ved alternativ votering mellom innstillinga pkt 1a og Michelsens forslag, ble Michelsens forslag enstemmig vedtatt
3. Trønsdals tilleggsforslag til pkt 1D ble enstemmig vedtatt
4. Ved alternativ votering mellom innstillingas pkt 4a og 4b, ble 4b vedtatt mot fire stemmer (2H, FrP, MDG), avgitt for 4a
5. Ved alternativ votering mellom Innstillingas pkt 7 og Brox forslag, ble innstillinga vedtatt mot fire stemmer (2H, FrP, V) avgitt for Brox forslag

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift